

Byrådssak 121/25

Oppfølging av Kvalitetsreform for Oslos barnevern og Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern 2025-2034

Sammendrag:

Byrådet legger med dette frem en byrådssak om barnevernet i Oslo.

Byrådet Johansen fremmet i 2022 byrådssak om Kvalitetsreform for Oslos barnevern, jf. byrådssak 71/22. I bystyrets behandling av saken (sak 316/22) ble det 19. oktober 2022 fattet vedtak om å fremme en ny sak med konkrete tiltak for en kvalitetsreform i Oslos barnevern innen utgangen av fjerde kvartal 2023. Byrådet har i notat til Helse- og sosialutvalget den 2. januar 2024 orientert om at en ny sak om barnevernet vil bli fremmet innen 1. halvår 2025. Denne byrådssaken gir først en orientering om arbeidet med oppfølgingen av byrådssak Kvalitetsreform for Oslos barnevern, jf. bystyrets vedtak.

På bakgrunn av identifiserte behov på barnevernsområdet i Oslo, vil byrådet peke ut en retning for videreutvikling av barnevernet i en 10 års periode. Vedlagt denne byrådssaken følger Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern for perioden 2025–2034.

Byrådet ser følgende behov for utvikling på barnevernsområdet i Oslo:

- behov for tidlig, helhetlig og mer koordinert innsats
- behov for mer likeverdige tjenester/tilbud på tvers av bydeler
- behov for tilgang på flere kunnskapsbaserte hjelpetiltak
- behov for tilstrekkelige og tilpassede institusjonsplasser
- behov for å rekruttere og beholde nok fosterhjem
- behov for tilbud om kompetanseheving i barnevernstjenestene
- behov for å arbeide opp mot staten for å sikre en likeverdig finansiering av barnevernet i Oslo kommune

Oppvekst- og barnevernsfeltet er i stadig utvikling. Regjeringen la i april 2025 frem forslag til endringer i barnevernsloven mv. – Kvalitetsløftet i barnevernet. Det iverksatte arbeidet med bydelsreformen og effektiviseringsprogrammet vil kunne medføre potensielt organisatoriske omstillinger i perioden. I tillegg står kommunen overfor store økonomiske utfordringer i perioden. Dette understøtter behovet for å ha en temaplan med mål og tiltak som sikrer en helhetlig retning på barnevernsfeltet.

Temaplanen har forslag til fire innsatsområder med mål og tiltak:

1. Innbyggerorienterte tjenester – samarbeid og medvirkning
Mål: Oslo kommune har et barnevern som er en ressurs og støttespiller og sørger for samarbeid med barn og familier slik at retten til medvirkning ivaretas.
2. Tidlig, helhetlig og koordinert innsats
Mål: Oslo kommune gir barn og familier helhetlige og koordinerte tiltak så tidlig som mulig.
3. Likeverdige tjenester/tilbud på tvers av bydeler
Mål: Oslo kommune har likeverdige tjenester i barnevernet.
4. Kompetanseutvikling
Mål: Barn og familier møter medarbeidere i barnevernet med riktig kompetanse.

Temaplanen vil bli fulgt opp gjennom føringer i bystyrets årlige budsjettvedtak og tildelingsbrev. Planen skal ha en varighet på 10 år. Det kan komme endringer i løpet av temaplanens varighet som det må tas hensyn til. Ved behov for å ivareta endringer, vil det kunne bli utarbeidet handlingsplaner på de aktuelle områdene som forankres i temaplanen.

Det pågående arbeidet med bydelsreformen og effektiviseringsprogrammet, vil kunne ha betydning for den videre innretningen av arbeidet med temaplanen.

Byrådet ber om at bystyret tar oppsummeringen av oppfølging av byråds sak 71/22 og Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern til orientering, slik den fremgår av vedlegget.

Saksfremstilling:

Byrådet legger frem en sak som består av:

- Orientering om status på arbeidet med oppfølging av tiltakene i sak 316/22 - Kvalitetsreform for Oslos barnevern
- Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern 2025–2034

Det gis først en kort beskrivelse av barnevernet og barnevernet i Oslo spesielt. Videre følger status for arbeidet med Kvalitetsreform for Oslos barnevern, herunder beskrivelse av fortsatte utviklingsbehov i Oslos barnevern. Disse utviklingsbehovene sammen med utfordringsbildet beskrevet i temaplanen, danner utgangspunkt for innsatsområder og tiltak i planen. Deretter omtales temaplanen som ligger vedlagt.

Kvalitetsreform for Oslos barnevern

I bystyrevedtak Kvalitetsreform for Oslos barnevern, sak 316/22, ga bystyret sin tilslutning til fem innsatsområder med underliggende tiltak:

1. «Barns rettigheter i henhold til FNs barnekonvensjon må sikres implementert i alle deler av barnevernets praksis.
2. Styrking av organisering og finansiering av det kommunale tiltakstilbudet.
3. Likere tjenester og økt kvalitet.
4. Utprøving av nye arbeidsformer og organisering i barnevernet.
5. Bedre strukturer for ansatte, styrket lederutvikling og internkontroll.»

Bystyret fattet vedtak om at ytterligere fem tiltak skulle gjennomføres. Disse omhandler utredning av behandlingshjem, å vurdere behovet for kulturtolker, kompetanse på sped- og småbarn, å melde Oslo kommune av Forandringsfabrikkens Mitt Liv, og å vurdere behovet for samarbeidsavtaler med familievern.

På bakgrunn av vedtakspunktene i kvalitetsreformen, har Barne- og familieetaten (BFE) gjennomført flere kartlegginger og utredninger. Det har vært bred medvirkning fra barnevernstjenestene og BFE sitt ungdomsråd. Det har i tillegg vært dialog med blant annet Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og organisasjoner som arbeider på mangfoldsområdet.

Utredninger og kartlegginger i arbeidet med Kvalitetsreform for Oslos barnevern har bidratt til å gi et overblikk over hvilke områder i barnevernet det må arbeides videre med. Det er utfordringer knyttet til tilstrekkelig tilgang på kunnskapsbaserte hjelpetiltak, tilstrekkelige og tilpassede institusjonsplasser og å rekruttere og beholde nok fosterhjem. Det er behov for tilbud om kompetanseheving og å sikre en likeverdig finansiering av barnevernet i Oslo kommune. Byrådet har allerede satset på barnevernet i Oslo ved styrking av institusjonstilbudet, men kommunen står fortsatt overfor utfordringer på barnevernsområdet.

For å møte disse utfordringene, legger byrådet frem Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern. Planen skal bidra til å prioritere utviklingsområder på barnevernsfeltet for de kommende 10 årene.

Temaplanen – forankring

Temaplanen tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, kommunemål 1 – Oslo gir alle like muligheter til å utvikle seg og leve gode liv, kommunemål 4 – Oslo er åpen, inkluderende og trygg og kommunemål 5 – Oslo er veldrevet og leverer innbyggerorienterte og sammenhengende tjenester. Kommunemålene forholder seg til FNs bærekraftsmål 3 – god helse og livskvalitet og 10 – mindre ulikhet, samt Folkehelsestrategi for Oslo 2023–2030.

Strategi for gode oppvekstvilkår i Oslo, som bystyret sluttet seg til 20. desember 2023, jf. byråds sak 154 og bystyrevedtak 481/23, gir overordnede føringer og veivalg for oppvekstfeltet i Oslo kommune. Strategien har som målsetning å sikre at kommunens virksomheter arbeider forebyggende, tverrfaglig og sektorovergripende for å sikre barn og unge en god og trygg oppvekst. Strategien ligger til grunn for lokale handlingsplaner i bydelene og etatene. Temaplanen er forankret i denne strategien.

I Kommuneplanens samfunnsdel, er det identifisert seks «samfunnsflokke». Flokene beskriver utfordringer i samfunnet som kjennetegnes av at verken problemet eller løsningen er tydelig definert og at forståelsen av problemet kan endre seg over tid. Ungt utenforskap er definert som en av Oslos seks samfunnsflokke. Temaet har høy politisk prioritet for byrådet.

Politiske satsinger

Byrådet ønsker et barnevern som har tid og ressurser til å ivareta barna, og at barnevernet skal være en ressurs og støttespiller. Enkelte deler av befolkningen har manglende tillit til barnevernet og byrådet mener det er behov for å forbedre kommunikasjonen mellom disse miljøene og barnevernstjenesten. Barns medvirkning i avgjørelser som angår dem skal styrkes slik at det sikres at barnets beste blir ivaretatt. Et godt barnevern forutsetter samarbeid på tvers av bydeler og instanser. Barnehager, skoler og helsestasjoner har et viktig ansvar for å si ifra dersom de tror et barn eller en ungdom ikke har det bra. Byrådet vil at det skal etableres kunnskapsbaserte hjelpetiltak i barnevernet og at det skal arbeides for å rekruttere flere foster- og beredskapshjem.

Byrådet vil utnytte handlingsrommet innenfor dagens regelverk for å sikre god og en mer enhetlig praksis i kommunens virksomheter knyttet til informasjonsdeling og innhenting av samtykke. Når samtykke i enkelte tilfeller ikke oppnås, kan tjenestene allikevel erfare at det er behov for å dele informasjon av hensyn til barnet og av hensyn til muligheten for å kunne forebygge. Oslo kommune har henvendt seg til departementet med anmodning om at det iverksettes et arbeid for å gi en forskrift etter forvaltningslovens § 13 g som åpner for å dele informasjon mellom ulike organer om utsatte barn og unge i kriminalitetsforebyggende øyemed.

Byrådet vil videre prøve ut en modell hvor barnevernet og andre ressurser har fast tilstedeværelse på skoler som har behov for det.

Byrådet har initiert satsingen – Ungt utenforskap som retter seg mot unge 12-24 år som står i fare for å falle utenfor eller allerede står utenfor jobb, utdanning eller annen aktivitet, med mål om å identifisere og hjelpe ungdommene. Barn i barnevernet er overrepresentert blant disse unge. Arbeidet ses i sammenheng med oppvekstreformen og har fokus på å fremme en samlet og tverrsektoriell innsats, med utgangspunkt i ungdommenes livssituasjon.

De fleste barn og unge i Oslo lever et liv uten befatning med kriminalitet. En liten gruppe barn og unge begår gjentatt kriminalitet og er til stor skade for seg selv og andre og skaper utrygghet. Byrådet vil forebygge ungdomskriminalitet og mener at barnevernet, basert på faglige vurderinger, bør gis mulighet til å benytte alle virkemidlene i lovverket slik at den enkelte unge får nok og tilstrekkelig hjelp og at ny kriminalitet forhindres. Byrådet er ytterligere opptatt av at Oslo kommune må ha tilstrekkelig kapasitet til å ivareta barns behov for hjelp, inkludert nok institusjonsplasser.

Oslo kommune har iverksatt en utredning om oppgavedeling mellom bydeler og kommunen sentralt som blant annet skal se på oppgavedelingen på sosial, velferds- og barnevernsområdet (bydelsreformen). Det er også iverksatt et effektiviseringsprogram som skal bidra til å skape handlingsrom for byrådets politiske prioriteringer og de store samfunnsflokene kommunen samlet sett skal løse.. Bydelsreformen og effektiviseringsprogrammet vil kunne ha betydning for den videre innretningen av arbeidet med temaplanen.

Temaplanen - grunnlag

Byrådets mål og føringer for barnevernet, sammen med innhentet kunnskap ligger til grunn for Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern. Innsikten er hentet fra arbeidet med Kvalitetsreform for Oslos barnevern, barnevernets tilstandsrapporter, og bydelenes handlingsplaner for gode oppvekstvilkår. Ytterligere er kunnskap hentet fra forskning og rapporter som beskriver forhold i barnevernet, til utenforskap, kriminalitet blant barn og unge og utfordringer med samarbeid og samhandling mellom tjenester.

Kommunen har sammensatte utfordringer på oppvekstfeltet. Kommunen må blant annet bli bedre på å komme inn tidlig nok for å forebygge omsorgssvikt og utenforskap, å samordne og koordinere innsatsen, og å sikre at tjenestene og tilbudene er likeverdige på tvers av bydelene. Dette gjelder alle tjenester som er i kontakt med barn og unge. Byrådet vurderer at Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern er et viktig verktøy for å bidra til videreutvikling av barnevernet slik at barnevernet kjennetegnes av høy kvalitet og at barn, unge og familier får god og nyttig hjelp.

1. BARNEVERNET

Barnevernets primære oppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernets ansvar og oppgaver reguleres i barnevernsloven. Loven beskriver flere grunnleggende hensyn for barnevernets vurderinger og beslutninger. Disse omhandler barnets beste, rett til medvirkning, rett til omsorg og familieliv og rett til nødvendige barnevernstiltak. Det stilles krav til forsvarlighet, samarbeid med barn, familie og nettverk - og tidlig innsats. Det skal tas hensyn til barns etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn, med vektlegging på at samiske barns særskilte rettigheter ivaretas. Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår og de skal møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse.

Hovedmålgruppen for barnevernet er barn i alderen 0-17 år. Unge voksne i alderen 18-24 år kan også motta tiltak fra barnevernet. Barnevernets arbeid spenner fra å arbeide med hjelpetiltak i samarbeid med familien, til saker med inngripende tvangstiltak.

Norge har sluttet seg til flere konvensjoner som har direkte eller indirekte betydning på barnevernsfeltet. De mest sentrale er FNs barnekonvensjon, Den europeiske menneskerettskonvensjon, Haagkonvensjonen 1996 og Konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne.

1.1 Barnevernet i Oslo

Barnevernet i Oslo består av barnevernstjenestene i bydelene og Barne- og familieetaten (BFE). Majoriteten av barnevernets oppgaver i Oslo ligger i bydelene. Barnevernstjenestene legger årlig frem en tilstandsrapport for bydelsutvalgene, jf. lovkrav i barnevernsloven § 15-3, femte ledd og det legges frem en overordnet rapport for bystyret.

BFE forvalter det ansvaret på barnevernsområdet i Oslo kommune, som staten har ellers i landet. I tillegg drifter etaten bolig- og avlastningstilbud for personer med funksjonsnedsettelse. BFE er både en tjenesteleverandør til bydelene og en fagetat for barnevernsfeltet i Oslo.

Barn og familier i barnevernet har ofte utfordringer på flere områder samtidig og har behov for hjelp fra ulike tjenester parallelt. Barnevernet er avhengig av samarbeid med andre velferdstjenester, inkl. helsetjenester, hvilket er en målsetting med den nasjonale oppvekstreformen.

Barnevernet i Oslo - tall

Hovedmålgruppen for barnevernstjenesten er barn i alderen 0-17 år. I Oslo kommune utgjør barnebefolkningen litt over 131.000 barn. Unge voksne i alderen 18-24 år kan også motta tiltak fra barnevernet, og slås disse to aldersgruppene sammen omhandler barn- og unge befolkningen i kommunen litt i overkant av 192.000.

De barna og unge voksne i Oslo som mottar tiltak fra barnevernet, utgjør en liten andel av alle barn og unge voksne. I 2024 utgjorde barn med tiltak i aldersgruppen 0-17 år 3,3 % av alle barn. Tilsvarende tall for aldersgruppen 0-24 år var 2,3 %. For Bergen kommune og ASSS-nettverket unntatt Oslo, var andelen barn og unge med tiltak per innbygger 0-24 år også 2,3 % i 2024. Det har vært en klar reduksjon i andelen barn og unge med barnevernstiltak siden

2020. I Oslo var det en nedgang fra 3,0 % i 2020, mens nivået i Bergen og ASSS-nettverket unntatt Oslo i 2020 var på 2,8 %. Det har vært størst reduksjon i antall meldinger de siste 5 årene for barn i aldersgruppen 0-5 år.

Det er antallet barn og unge voksne med tiltak i hjemmet som har hatt klart størst reduksjon de siste årene. Tallene for Oslo viser at fra utgangen av 2020 til utgangen av 2024 gikk antallet med tiltak i hjemmet ned med 34 %, mens reduksjonen for antallet med plasseringstiltak var på 13 %. Det har vært en tilsvarende utvikling i landet ellers. Reduksjonen i antall barn og unge voksne med tiltak i hjemmet kan være en konsekvens av andre forebyggende innsatser de senere årene, som blant annet oppvekstreformen. Det vil foreligge mer kunnskap om dette på bakgrunn av den nasjonale følgeforskning på oppvekstreformen som ferdigstilles i 2027.

En sak i barnevernet starter med en bekymringsmelding. De fleste meldingene kommer fra en offentlig instans. Cirka 40 % av meldingene handler om barn som barnevernstjenesten allerede arbeider med, enten ved at det pågår en undersøkelse, eller at barnet allerede har tiltak. Antallet meldinger og antall barn med meldinger har gått ned fra 2018. Dette gjelder både i Oslo og i andre større kommuner i landet. I 2024 var 3,8 % av alle barn i alderen 0-17 år i Oslo omfattet av en melding til barnevernet. Det er det samme nivået som i andre større kommuner.

Når barnevernstjenesten mottar en melding, har den plikt til å avklare om det er grunnlag iht. barnevernsloven å opprette undersøkelse. Dersom en melding henlegges uten undersøkelse, må barnevernstjenesten begrunne dette med en faglig og skriftlig vurdering. Om lag 1 av 6 meldinger til barnevernet i Oslo blir henlagt uten at det åpnes en undersøkelse. I undersøkelser blir barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov vurdert. Det blir iverksatt tiltak i 30 % av undersøkelsene som avsluttes. Når en større andel av barna er omfattet av en melding enn andelen som får tiltak, handler det om at en stor andel av meldingene ikke ender med tiltak. Mange undersøkelser avsluttes uten tiltak fordi barnevernstjenesten finner at det ikke er grunn til å iverksette tiltak etter barnevernsloven. I en del tilfeller benytter foreldrene eller barnet seg av muligheten til å takke nei til tiltak da tiltak etter barnevernsloven i utgangspunktet er frivillige. I underkant av 1 % av de avsluttede undersøkelsene ender med «Begjæring om tiltak for barnevernsnemnda».

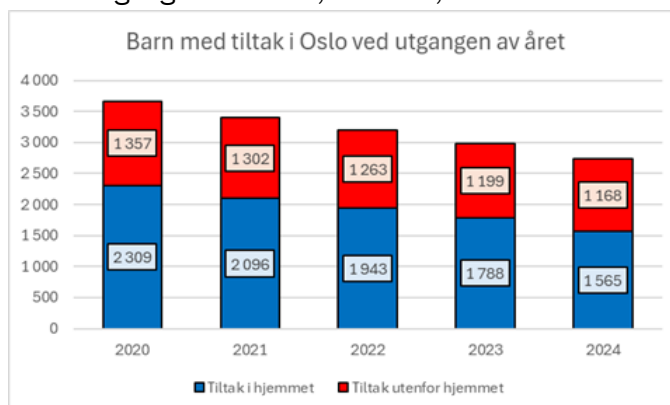
Plasseringstiltak utenfor hjemmet - fosterhjem

Ved utgangen av 2023 bodde 67 % av alle som hadde tiltak utenfor hjemmet fra Oslo i et fosterhjem. BFE har et overordnet ansvar for rekruttering, opplæring og veiledning av fosterhjem i kommunen. Familier som ønsker å bli fosterhjem, får grunnopplæring gjennom opplæringsprogrammet Solid. Bydelene rekrutterer også fosterhjem selv, disse får tilbud om den samme grunnopplæringen.

Når et barn må flytte ut av familien, er fosterhjem det foretrukne tiltaket. Barnevernstjenesten skal vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Flertallet av de som ikke bor med opprinnelig familie bor i et fosterhjem, enten et ordinært fosterhjem, et familiehjem eller et beredskapshjem. De to sistnevnte kategoriene er såkalte spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem som er et akutt-tiltak. Ved utgangen av 2024 bodde 55 % av alle fra Oslo som hadde tiltak utenfor hjemmet i et fosterhjem. Hybeltiltak brukes mye for unge voksne med tiltak fra barnevernet, og andelen ved utgangen av 2024 var på 26 % av alle med tiltak utenfor hjemmet.

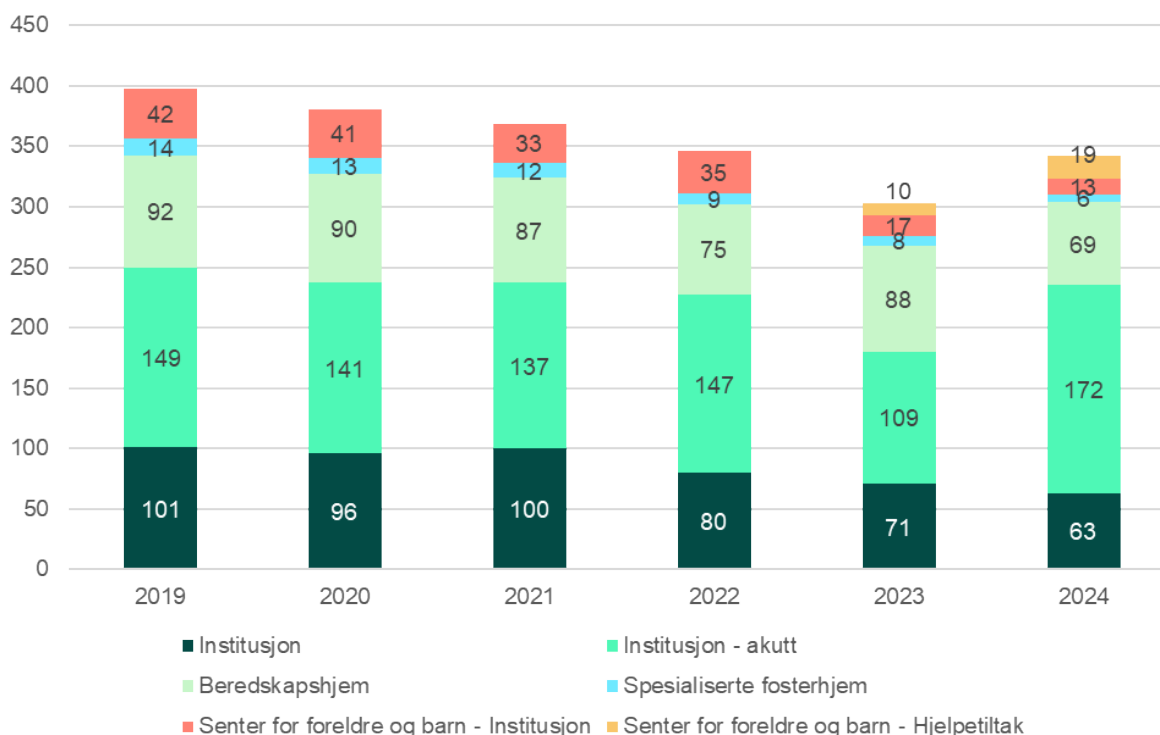
Plasseringstiltak utenfor hjemmet - barnevernsinstitusjoner

I Oslo hadde i underkant av 8 % av de som hadde plasseringstiltak ved utgangen av 2024, et tiltak i barnevernsinstitusjon. Denne andelen er tilsvarende i resten av landet. Av alle med barnevernstiltak i Oslo ved utgangen av 2024, bodde 3,3 % i barnevernsinstitusjon.

Kilde: Bydelsstatistikk

Oslo kommunes barnevernsinstitusjoner forvaltes av BFE og kan deles inn i akuttinstitusjoner, omsorgsinstitusjoner og behandlingsinstitusjoner. Institusjonene er aldersinndelt. BFE har også tilbud om spesialiserte fosterhjem knyttet til to omsorgsinstitusjoner. Totalt har BFE pt. en kapasitet på 30 omsorgsplasser, 5 behandlingsplasser og 17 akuttplasser fordelt på institusjonene.

Kilde: Barne- og familieetaten mai 2025

Spesialiserte hjelpetiltak

MST (multisystemisk terapi) er et behandlingstilbud for familier med ungdom i alderen 12-18 år med alvorlige atferdsutfordringer. Behandlingen gis hjemme og i nærmiljøet, og terapeutene er tilgjengelige for familien hele døgnet. Hovedmålene med MST er å redusere normbrytende atferd, hjelpe ungdommen til å mestre egne problemer og styrke foreldrene i omsorgsrollen.

MST-behandlingen er intensiv og tilpasses individuelt for hver enkelt familie. Oslo kommune tilbyr MST fra februar 2025. Per medio mai får 11 barn/familier dette tiltaket. Det planlegges for å igangsette ytterligere et team fra 2026. Hvert team vil ha 16 plasser.

Kompetansehevede tiltak

BFE tilbyr kompetanseheving til barnevernet i form av kurs, fagsamlinger, råd og veiledning. Videreutvikling av tilbudene skjer i dialog med barnevernstjenestene med utgangspunkt i barn og unges behov. På oppdrag fra byrådsavdelingen gjennomfører etaten bl.a. utredninger og leverer rapporter på barnevernsfeltet i Oslo.

2. STATUS FOR ARBEIDET MED KVALITETSREFORM FOR OSLOS BARNEVERN - OPPFØLGING AV BYSTYREVEDTAK 316/22

2.1 Innsatsområde 1 - Barns rettigheter i henhold til FNs barnekonvensjon må sikres implementert i alle deler av barnevernets praksis

Under dette området ble to tiltak omtalt:

- Utarbeide en Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet.
- Etablere en felles kompetanseutvikling og kunnskapsgrunnlag for ansatte i barnevernet for å sikre implementering av FNs barnekonvensjon i praksis.

Barnevernets praksis må oppfylle bestemte prosesskrav for å sikre barns rettigheter, jf. FNs barnekonvensjon: barn må sikres tilpasset informasjon, gis mulighet til å snakke trygt og deres synspunkter må vektlegges og dokumenteres. Dette er tydeliggjort i ny barnevernslov som trådte i kraft 1. januar 2023 med blant annet krav til skriftlig dokumentasjon av hvilke faglige begrunnelser som ligger til grunn for barnevernets beslutninger og for at tiltakene som iverksettes, møter barn og familiers behov.

Det er utarbeidet en Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet. Barn og unge med erfaring fra barnevernet har vært aktive medutviklere og kvalitetssikringsutvalg i arbeidet. Formålet med standarden er at barn og unge skal kunne oppleve reell medvirkning, samarbeid og trygghet på at de er anerkjent som hovedperson i egen sak. Standarden evalueres jevnlig. Det er utviklet en kompetansepakke med materiell og e-læring som er tilgjengelig for barnevernets ansatte som skal bidra til implementering av standarden.

Endring i barnevernsloven og forskrift fra 1. januar 2024 – *forskrift om barns medvirkning i barnevernet*, inneholder utdypende regler for å sikre barns medvirkning i alle faser av en barnevernssak. Barnevernets ansvar for å tilrettelegge for at barn får medvirke, herunder krav til informasjon, høre barnet og dokumentere barns medvirkning vektlegges. Denne endringen understøtter viktigheten av arbeidet som er gjort – og gjøres i Oslo kommune for å styrke barns medvirkning i barnevernet.

Det er ytterligere utarbeidet en nettside «Hvaerbarnevernet.no» som er et samarbeidsprosjekt med KS – kommunesektorens organisasjon. Nettsiden ble lansert i februar 2025 og er tilgjengelig på blant annet Ung.no. Nettsiden er utformet slik at barn skal ha lett tilgjengelig informasjon om hva barnevernet er, hva de gjør og hvordan de gjør det. Nettsiden kan også brukes av barnas omsorgspersoner og av fagmiljøer i informasjonsarbeid. Byrådet vil se

nærmere på hvordan informasjon om barnevernet kan gjøres tilgjengelig slik at barn på en forståelig måte får vite hva barnevernet er, hvor og hvordan de kan få hjelp.

2.2 Innsatsområde 2 - Styrking av organisering og finansiering av det kommunale tiltakstilbudet

Dette innsatsområdet er inndelt i tre delområder med underliggende tiltak.

Område 1 - Styrking av arbeidet med hjelpetiltak:

Tiltak - Utredning av byomfattende hjelpetiltak – herunder tiltak til barn som begår kriminelle handlinger og tiltak til barn som har utøvet vold.

Det er utredet hvilke hjelpetiltak det er behov for i barnevernstjenesten. Det er sett hen til *Nasjonal grunnmodell for hjelpetiltak i barnevernet* som er et utviklingsarbeid med mål om å lage en grunnmodell med egne tiltak og verktøy for hjelpetiltaksarbeid i kommunene.

Det er behov for å videreutvikle hjelpetiltaksområdet i Oslo med en bredere tiltaksportefølje med tilgang på kunnskapsbaserte tiltak. Det er behov for å etablere flere hjelpetiltak innenfor områdene veiledningstiltak, støttetiltak, samarbeidstiltak og nettverkstiltak. Bydelene er ulikt organisert, er av ulike størrelser og har ulike forutsetninger for å etablere lokale tiltak.

Det er foreslått at flest mulig tiltak bør være tilgjengelig lokalt i hver enkelt bydel, og at Barne- og familieetaten bør ha ansvar for enkelte spesialiserte hjelpetiltak. Dette er eksempelvis tiltak som krever oppfølging fra tverrfaglige team, som er intensive i sin form, har høy kostnad og som krever spesialisert metodikk og/eller er lisensbaserte.

Byrådet har allerede tatt grep for å styrke tilgangen på kunnskapsbaserte hjelpetiltak i kommunen. Multisystemisk terapi (MST), er etterspurt av barnevernstjenesten. Det er tildelt ressurser til opprettelse av MST på varig basis fra 2025 og tilbudet ble tilgjengelig fra februar 2025. Det planlegges for å igangsette ytterligere et team fra 2026. Hvert team vil ha 16 plasser.

Ut over grep som er gjort med hjelpetiltak i barnevernet, har byrådet satset på flere tiltak som skal bidra i det forebyggende arbeidet. Ordningen med «Sosialagenter» ble utvidet fra fire skoler til nye fire skoler i 2024. Ordningen utvides ytterligere med ni nye skoler i tre bydeler i 2025. Denne innsatsen prioriteres i levekårsutsatte bydeler og er et samarbeid mellom skole og barnevernstjenesten på bakgrunn av erfaringer fra Områdesatsingen.

Det er registrert en økning i kriminalitet blant barn og unge i Oslo. Oslo har manglet et byomfattende tiltak som kan inngå i reaksjoner overfor barn og unge med blant annet voldelig atferd. Byrådet har som del av sin satsing på å forebygge utenforskap, bevilget 4. millioner årlig i økonomiplanperioden til å styrke kommunens kapasitet og kompetanse på et byomfattende tiltak som kan inngå i ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Tiltaket er under utvikling. Som et ledd i intensivere innsatsen for å forebygge utenforskap blant unge, er det ytterligere satt av 25. mill årlig i økonomiplanperioden til et nytt tiltak; «én-til-én oppfølging». Denne oppfølgingen retter seg mot unge under 18 år som er registrert med gjentatt kriminalitet og/eller som det er knyttet stor bekymring til om involvering i kriminalitet.

Område 2 – Styrking av Oslo sitt arbeid med fosterhjem og familiehjem

Dette delområdet består av fem tiltak:

- Utvikle et kunnskapsgrunnlag og standardiserte metoder og verktøy for bruk i arbeidet med rekruttering av fosterhjem i barnets familie og nære nettverk.
- Kartlegge innhold i grunnopplæring og veiledningstilbud for fosterhjem.
- Utredning av hjelpe- og støttetiltak for biologiske foreldre med barn i fosterhjem og behov for tiltak som skal sikre tilstrekkelig hyppighet og god kvalitet på samvær.
- Kartlegge rekruttering, organisering, og opplæring og veiledning til tilsynspersoner for å vurdere om dagens tilsynsordning er trygg for barn og hvordan barn kan gis mulighet til å bestemme hvem tilsynspersonen skal være.
- Utrede:
  - hvordan oppgaver og ansvar rundt rekruttering, flytting i fosterhjem og oppfølging av fosterhjem kan fordeles mellom bydel og Barne- og familieetaten
  - konsekvenser av en eventuell endring av oppgaver og ansvar med hensyn til bydelenes autonomi
  - hvordan sikre en større likhet på tvers av bydelene

Det er en nedgang i antall henvisninger om fosterhjem fra bydelene de siste årene. Nedgangen gjenspeiles i nasjonal statistikk, som viser at færre barn flytter i fosterhjem, og det har vært nedgang i antall omsorgsovertakelser. Det rekrutteres allikevel ikke nok fosterhjem for å møte barns behov og bydelenes etterspørsel etter tjenester og tiltak, og det er en økning av barn som venter på fosterhjem.

Utredningen av fosterhjemsområdet viser at det er behov for å standardisere praksis når det gjelder rekruttering, opplæring og veiledning av fosterhjem og tilsynspersoner for å sikre gode rammer og stabilitet for barna. Oslo kommune har over tid arbeidet systematisk med å rekruttere flere fosterhjem. Det er blant annet gjennomført omfattende kampanjer, møter med moskeer og deltakelse på Pride for å øke muligheten for å rekruttere fosterhjem. Kommunen har fått positiv respons på denne markedsføringen, men det har likevel ikke ført til en tilstrekkelig rekruttering.

Det er gjennomført en kartlegging på mangfoldsområdet – Innsatsområde 3, tiltak 3 som viser at det må være kontinuitet i dialogen med råd, organisasjoner, tros og livssynssamfunn for å kunne bygge tillit og oppnå god dialog. Tilliten som bygges blant annet gjennom mangfoldsutvalget i Barne- og familieetaten, kan være av betydning for arbeidet med å rekruttere fosterhjem fra et bredt mangfold.

Det er utviklet en «Standard for veiledningstilbudet til fosterhjem». Standarden skal bidra til forsvarlig oppfølging av fosterhjem, likeverdige tjenester på tvers av bydelene og å forebygge utilsiktede flyttinger. Standarden implementeres og revideres jevnlig. Det er påbegynt et arbeid med å utvikle en standardisert prosess for arbeidet med tilsyn i fosterhjem.

Stortinget vedtok i januar 2025 fosterhjemsmeldingen *Fosterheim- ein trygg heim å bu i*. Meldingen omfatter tiltak for å styrke rammene rundt fosterfamilien og støtte kommunen i oppfølgingen av fosterhjem. Videre er det tiltak for å bedre rekruttering av fosterhjem og tiltak som skal sørge for at færre barn må flytte i fosterhjem langt unna sitt nærmiljø. Byrådet er opptatt av å følge opp føringer i denne meldingen.

Område 3 – Finansieringsordningen

I byrådssaken er tre tiltak omtalt:

- Barne- og familieetaten (BFE) sitt omstillingsarbeid drives i samråd med bydelene og i tråd med barns behov for tiltak.

- Byrådet vurderer endringer og tilpasninger i finansieringsordning for barnevernstiltak som en del av omstillingsarbeidet som pågår i BFE, herunder høste erfaringer og konsekvenser av rammefinansiering av akutttilbudet.
- BFE ferdigstiller og implementerer kvalitetskriterier for bruk av enetiltak i 2022.

Omstilling og finansieringsordning

De to siste årene har det vært økt etterspørsel etter akutt- og behandlingsinstitusjoner for ungdom i barnevernet, både nasjonalt og i Oslo.

Akuttkapasiteten er presset grunnet økning i plasseringer av ungdom under 15 år som begår alvorlig kriminalitet. Mangelen på behandlingsplasser i barnevernet og en presset situasjon for behandlingsplasser innenfor psykisk helsevern, er medvirkende årsaker til lav gjennomstrømning i kommunens akutt-tiltak i barnevernet. Ungdom som burde flyttet videre fra barnevernets akuttinstitusjon etter noen uker, blir boende over lengre tid i påvente av et behandlingstilbud i kommunen eller innenfor psykisk helsevern.

I Oslo var det behov for 14 plasser i behandlingsinstitusjon i barnevernet i 2022, 32 i 2023 og prognose frem mot 2030 er et behov på 28 plasser. Når det gjelder behov for akuttplasser, er prognosen at behovet er tilsvarende nåværende kapasitet.

En regjeringsnedsatt ekspertgruppe leverte i mars 2025 rapporten «De er våre barn – om å holde hodet kaldt og hjertet varmt». Gruppens mandat var å utrede hvilke tilbud, tiltak og hvilken oppfølging barn og unge under 18 år som begår alvorlig eller gjentatt kriminalitet har behov for, i lys av hensynet til barnets beste og ivaretagelse av samfunnsvern. Rapporten er pt. til høring. Byrådet vil følge med på dette arbeidet.

Barnevernsmyndigheten er lagt til bydelene, hvilket innebærer at bydelene har myndigheten til å beslutte tiltak. Valg av tiltak baseres på barnevernstjenestens kunnskap om barnet og familien og vurdering av det enkelte barns behov og barnets beste. BFE har ansvar for å ivareta bistandsplikten til å levere plasseringstiltak når barnevernstjenesten ber om dette.

BFE har over lengre tid hatt rammeavtaler om kjøp av institusjonsplasser med private aktører. Avtalene hadde ingen kjøps- eller leveransegaranti. Avtalene utløp i september 2022 og det ble ikke tatt ut mulig opsjon.

For å møte den pressede situasjonen har byrådet gjennomført flere grep for å bedre kommunens institusjonskapasitet og differensiere tilbudet i tråd med barnas og bydelenes etterspørsel etter tjenester og tiltak. Blant grepene som er tatt, er å gjøre Ringen akuttinstitusjon varig, og å bevilge midler til oppstart av en ny behandlingsinstitusjon med tre plasser som totalt vil gi åtte plasser i kommunal regi. Dette bidrar til at kommunen per 2025 får et bedre tilpasset institusjonstilbud og mer kontroll på akuttsituasjonen på lengre sikt. Kommunen har imidlertid fortsatt utfordringer med å fremskaffe tilstrekkelige tilbud. Innføringen av MST vil kunne virke forebyggende på institusjonsplassering, og i enkelte tilfeller fungere som et alternativ. I revidert budsjett 2025 har byrådet foreslått å sette av midler til å inngå en rammeavtale om kjøp av institusjonsplasser.

Byrådets mål er å gi innbyggerne tjenester av høy kvalitet og byrådet vil benytte offentlige, ideelle og private aktører i tjenesteytingen. Det forrige byrådet hadde som mål å fase ut private aktører, og i arbeidet med dette ble det ikke sørget for en tilstrekkelig utvidelse av det kommunale tiltakstilbudet. Dette har medført at kommunen ikke har et tilstrekkelig

institusjonstilbud. Bidrag fra private leverandører er et godt supplement til kommunale tjenester på institusjonsområdet, særlig der det er kapasitetsutfordringer i det kommunale tjenesteapparatet.

For å sikre god økonomistyring er det vanlig at budsjettet ligger hos de som har vedtaksmyndighet. Dette gjelder også for barnevernet, og midlene som skal dekke barnevernstiltak er derfor lagt til bydelene. Dette er også gjort for å stimulere til tidlig innsats og fleksibilitet for bydelene i hvordan tidlig innsats ytes og organiseres. Det innebærer at kommunens institusjoner (BFE) i hovedsak er finansiert ved at bydelene betaler for tiltak som BFE tilbyr. Det innebærer også økonomisk risiko for BFE siden etaten er avhengig av et visst omfang på sitt salg av tiltak for å gå i økonomisk balanse.

Agenda Kaupang utredet i 2023 alternative finansieringsordninger for barnevernet i Oslo kommune («Alternative finansieringsordninger for barnevernet i Oslo kommune», 2023). Agenda Kaupang vurderte at et alternativ med delvis rammefinansiering av BFE, var det beste alternativet. Det ble vurdert at en delvis rammefinansiering ville kunne redusere budsjetttrisikoen for BFE i betydelig grad og dermed gi etaten bedre mulighet til å utvikle tiltaksporteføljen i samsvar med barnas og bydelenes behov. Byrådet har derfor tatt grep for å styrke grunnfinansieringen av tilbudene i etaten, og fra 2025 er akutt-, omsorgs- og behandlingstilbudene delvis rammefinansiert på varig basis.

BFE har i 2025 et bruttobudsjett på om lag 962 mill. og budsjetterte inntekter på 598 mill. Dette betyr at inntekter fra salg av tjenester til bydelene i dagens finansieringsmodell finansierer en stor andel av etatens totaløkonomi. Byrådet ser at en slik finansieringsmodell har utfordringer og vil gjøre en nærmere vurdering av finansieringsordningen for å sikre et stabilt og riktig dimensjonert institusjonstilbud. En slik vurdering må ses i sammenheng med det pågående arbeidet med bydelsreform.

Deloitte og Oslo Economics leverte i desember 2024 rapporten «Områdegjennomgang av institusjonsbarnevernet» til Barne- og familiedepartementet (BFD) og Finansdepartementet. Det framgår blant annet at utfordringene på institusjonsområdet kan ha sin bakgrunn i en politisk ønsket utfasing av kommersielle aktører samtidig som staten ikke har oppnådd ambisjonen om tilsvarende utvidelser av det statlig eide institusjonstilbudet. Staten har dermed måttet opprettholde nivået av tjenester levert fra kommersielle aktører, til betydelig økte og uforutsigbare priser. Det statlige institusjonsbarnevernet har i henhold til rapporten behov for bistand fra kommersielle leverandører i driften av deler av institusjonstilbudet, både på kort og lang sikt. De anbefaler at regjeringen gir et tydelig signal om at også kommersielle tilbydere er ønsket i markedet på lang sikt, og at staten inngår et mer langsiktig og tettere samarbeid med private tilbydere, for å understøtte et bedre fungerende marked og mer effektive tjenester. Rapporten er for tiden til vurdering i departementene.

Den synkende kapasiteten i tjenester levert av private barnevernsaktører har også hatt konsekvens for Oslo kommune, ettersom kommunen kjøper i det samme markedet som staten. For å bidra til tilstrekkelig institusjonskapasitet til en forutsigbar pris, har byrådet i revidert budsjett 2025 prioritert inngåelse av rammeavtaler med ideelle og private aktører med 5. mill. som skal ses i sammenheng med de 10 mill. som allerede ligger i rammen til BFE.

Oslo har særegne utfordringer sammenlignet med andre kommuner i og med at da institusjonsbarnevernet i 2004 ble statliggjort, beholdt Oslo kommune selv tjenester som ellers leveres av Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat). Videreføring av Oslo kommunes

helhetlige ansvar, hadde bakgrunn i at Oslo er en kommune med noen fylkeskommunale oppgaver. Oslo har også innbyggergrunnlaget til selv å drifte komplekse tjenester.

Oslo kommune har blitt kompensert for kommunens ansvar for institusjonsbarnevernet gjennom et rammetilskudd, men har over tid vært underfinansiert for dette ansvaret. Barnetallsveksten i Oslo var høy i perioden 2004-2015 uten at det ble gitt demografikompensasjon for dette. Etter 2016 har det vært en liten økning i barnetallet i Oslo, mens barnetallet i resten av landet har gått ned. De siste årene har bevilgningene til Bufetat økt uten at det er tatt hensyn til at Oslo kommune også har ansvar for institusjonsbarnevernet. Begrunnelsen for styrking av Bufetat har vært forhold som også gjør seg gjeldende i Oslo. Forhold i Oslo er sjeldent vurdert i forbindelse med økte tilskudd til Bufetat. Netto beregninger basert på regnskapstall for 2024 viser Oslo kommune mottar omtrent 54 prosent av det Stortinget bevilget til Bufetat for å løse de samme oppgavene, per barn. Skulle Oslo kommune mottatt et likt beløp per barn som Bufetat, ville dette krevd en netto økning av tilskuddet til Oslo på rundt 400 millioner kroner i 2024.

Byrådet har arbeidet tett opp mot regjering og departement (BFD) for at Oslo kommune skal få en likeverdig finansiering som Bufetat, det har blant annet blitt avholdt flere møter med statsråden og politisk ledelse i departementet. KS Storbynettverket (Kommunesektorens organisasjon) støtter at Oslo kommune må likebehandles med resten av landet. I nasjonalt revidert budsjett for 2025, erfarer Oslo kommune nok en gang ikke å bli prioritert eller omtalt.

Familie- og kulturkomiteen i Stortinget fattet i november 2024 et vedtak med følgende flertallsmerknad: «Flertallet ber regjeringen i samarbeid med Oslo kommune gå gjennom dagens finansieringsordninger for barnevernet i Oslo kommune, for å sikre at barnevernet i Oslo blir finansiert på en likeverdig måte med de andre barneverntjenester i landet, og tiltak for å sikre et forbedret og forsterket samarbeid mellom BFE og det statlige barnevernet (Bufetat)». Byrådet følger opp dette videre.

Enetiltak

Enetiltak er opphold i godkjent eller kvalitetssikret barnevernsinstitusjon der barn ikke bor sammen med andre barn og der dette er begrunnet særskilt i forhold knyttet til ivaretagelse av barnet, ansatte eller andre. Enetiltak er et inngripende tiltak og barnets behov, barnets egne synspunkter og faglige vurderinger av alternative løsninger, legges til grunn.

Statsforvalter har et minimumskrav for tilsyn med institusjoner 2-4 tilsyn i året, hvor de risikovurderer alle institusjoner. Enetiltak er vurdert som potensiell risiko som kan medføre tilsyn utover minimumskravet.

For å sikre kvalitet og likeverdig praksis til vurderingen av, og innholdet i enetiltak, er det utarbeidet «Kvalitetskriterier for enetiltak» med veileder som benyttes av etaten og barnevernstjenestene. Kvalitetskriteriene beskriver hvilke kriterier som bør legges til grunn i forkant av plassering av barn og unge i enetiltak og under oppholdet. Dette omhandler blant annet behovskartlegging og plan for oppfølging, enetiltakets kompetanse og rutiner, barns medvirkning, samt tilsyn og oppfølging ved en slik plassering. Kvalitetskriteriene med veileder oppdateres jevnlig.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet omtaler enetiltak og barn som bor alene i «Veileder for forløp i barnevernsinstitusjoner, versjon 3 av 12. april 2024». Disse er i overensstemmelse med kvalitetskriteriene i Oslo kommune.

2.3 Innsatsområde 3 - likere tjenester og økt kvalitet

Byrådssaken fra 2022 omtalte tre tiltak:

- Utrede tilbud om beslutningsstøtte for særlig komplekse saker.
- Utvikle BFE som fagetat gjennom å styrke strukturene for samhandling mellom bydel og BFE.
- Etablere dialog- og mangfoldsarbeid som en del av BFE sin kompetanseutvikling til bydelene, inkludert å se til erfaringer fra «Prokusarbeidet» i Groruddalen.

Beslutningsstøtte:

Undersøkelsen av behovet for beslutningsstøtte, viste at majoriteten av barnevernslederne vurderer at det ikke er behov for en ny ordning for beslutningsstøtte.

Det nye fagsystemet for barnevernstjenesten – *Modulus Barn* har en integrert fagstøtte – Kunnskapsmodellen i barnevernsfaglig kvalitetssystem (BFK). BFK bidrar med juridisk og faglig støtte til barnevernstjenestens arbeid til hele forløpet i en barnevernssak. Det gjennomføres opplæring i BFK og Kunnskapsmodellen i alle bydeler i 2025. Fagstøtten som gis i Modulus Barn og støtte barnevernstjenestene allerede har tilgang til, både lokalt i bydelene, i BFE og eksternt, som for eksempel Konsultasjonsteam v/Statens Barnehus Oslo, erfares som tilstrekkelig tilgjengelig beslutningsstøtte.

BFE som fagetat:

Kvalitetsreform for Oslos barnevern omtalte at BFE sin rolle som fagetat skulle styrkes og at etaten i større grad skulle bidra til å dele kunnskap og implementere faglige løsninger overfor bydelene.

BFE har tett dialog og samhandling med bydelene om utvikling, videreutvikling og gjennomføring av det kompetansehevende tilbudet til bydelene. Slik blir kunnskapstilbudet målrettet og basert på kunnskap og behov i bydelene. Samtidig bidrar dette til deling av kunnskap mellom bydelene, utvikling av en mer likeverdig praksis - og at kommunen i større grad har byomfattende kunnskap på barnevernsområdet. Byrådet vil i sin gjennomgang av oppgavedeling mellom Oslo kommune sentralt og bydelene, også vurdere forholdet mellom BFE og bydelene.

Det ble i 2024 inngått en skriftlig samarbeidsavtale mellom Oslo kommune og Bufdir, nasjonalt fagdirektorat. Formålet med avtalen er et formalisert strategisk faglig samarbeid på ledernivå mellom Bufdir og Oslo kommune. Hensikten med samarbeidsavtalen er blant annet å sikre samarbeid og informasjonsdeling om planer og prioriteringer, og strategisk samarbeid om dimensjonering og utvikling av tjenestetilbudet.

Dialog- og mangfoldsarbeid

Barnevernet er avhengig av å bygge tjenester som fremmer trygghet og tillit for å komme i posisjon til å hjelpe barn og familier. Barn og familier må møtes med et bredesyn med blant annet kompetanse og åpenhet. Kunnskap om flerkulturelle minoriteter, diagnoser, barn med funksjonsnedsettelse og kjønns- og seksualitetsmangfold må ligge til grunn for barnevernets praksis.

Det er gjennomført en kartlegging av tilgjengelige ressurser for kompetanseheving om mangfold i kommunen og nasjonalt. Videre er det kartlagt hva slags opplæring, rutiner, metoder og verktøy som benyttes i barnevernstjenesten i Oslo kommune for å sikre mangfoldsperspektiver og likeverdige tjenester. Det har vært dialog med ca. 20 råd,

organisasjoner, og/eller tros- og livssynsamfunn knyttet til alle diskrimineringsgrunnlagene. Det er etablert dialog med blant annet direktorater og etater, og Ungdomsrådet i BFE og Sentralt Ungdomsråd (SUR) har gitt innspill.

Barnevernet reguleres av et lovverk som åpner for å ta inngripende beslutninger ved behov. Dette krever en særskilt kunnskap og kompetanse, samt en sensitivitet i møte med en mangfoldig befolkning. Kartleggingen bekreftet at det er behov for økt fokus og ytterligere kompetanse i barnevernet på mangfoldsfeltet og behov for opplæring som er tilpasset problemstillinger medarbeidere møter i sin arbeidshverdag. Det er utarbeidet en modulbasert opplæring som er tilpasset barnevernets oppdrag og behov i alle diskrimineringsgrunnlagene. Opplæringen ble gjort tilgjengelig fra høsten 2024.

Bufdir iverksatte høsten 2024 et arbeid med anskaffelse av kurs på mangfoldsområdet. Når et nasjonalt opplæringsprogram er etablert, vil det bli vurdert om Oslo kommune fortsatt har behov for et eget kurs om dialog- og mangfold.

Erfaringene fra dialogen med de ulike mangfoldsmiljøene, viser at arbeidet med mangfold må være forankret, systematisert og at det må være kontinuitet i dialogen for å kunne bygge tillit og oppnå god dialog med aktuelle miljøer. Erfaringer fra «Prokus-samarbeidet» om kultursensitivitet, er at det krever ressurser for å kunne ivareta kontinuitet i arbeidet med mangfold.

BFE har etablert et «Mangfoldsutvalg», som består av organisasjoner etter anbefaling fra IMDi, Velferdsetaten (VEL) og de sentrale rådene/utvalgene i kommunen og organisasjonene de har hatt kontakt med. Det er utarbeidet et mandat som beskriver samarbeidet og hvordan det skal gjennomføres. Formålet med utvalget er å fremme dialog og bidra med kunnskaps- og kompetanseutveksling med mål om å øke gjensidig tillit.

Byrådet er opptatt av at dialog- og mangfoldsarbeidet på barnevernsområdet er sentralt for å bidra til økt tillit til tjenestene og vil se på hvordan kommunen ytterligere kan ivareta kontinuitet i arbeidet med dialog- og mangfold.

I arbeidet med dialog- og mangfold har barnevernet formidlet at det er en stor utfordring at det ikke er tilgjengelig tilstrekkelig kvalifiserte tolker på enkelte språk. Byrådet har tatt noen grep for å bedre denne situasjonen. Blant annet er betalingen til tolkene i Oslo tolketjeneste (VEL) økt og VEL og BFE har samarbeidet med siktemål om å forbedre tilbudet. Situasjonen er likevel ikke tilfredsstillende. Byrådet vil vurdere hvordan kommunen kan sikre barnevernet tilgang til tilstrekkelig kvalifiserte tolker for å sikre rettssikkerheten til familier som har behov for tolk.

2.4 Innsatsområde 4 - utprøving av nye arbeidsformer og organisering i barnevernet

Bystyret ville prøve ut nye arbeidsformer for å se om disse kunne bidra til et tryggere og mer nyttig barnevern. Utprøvingen skulle blant annet bestå av å øke ansattes fleksibilitet og handlingsrom, utprøving i grenseflater med andre oppveksttjenester, en mer behovsprøvd tilnærming og en mer åpen tjeneste. Det skulle bygges videre på godt arbeid som allerede var i gang og erfaringer som var gjort.

Det er iverksatt utprøving av nye arbeidsformer og organisering av arbeidet. Utprøvingen gjennomføres i perioden 2024 og gjennom 2025.

De fire prosjektene er:

- *Grünerløkka: Et mer tilgjengelig barnevern på kveldstid.*

Ansatte som deltar i forsøket, jobber kveldstid én dag i uken for i større grad å kunne treffe barn, unge og familier i barnevernet på ettermiddag og kveld.

- *Grorud: Nærmiljøskoler med tjenester inn i skolene.*

Som del av Områdesatsingen, delprogram oppvekst og utdanning er det gjennomført nærmiljøprosjekter med skoler som knutepunkt i nærmiljøet. Bydel Grorud har ansatt en nærmiljø-skolekoordinator og en barnevernskonsulent som arbeider sammen ved tre skoleområder. Gjennom arbeidet på skolen og tidlig påkobling av hjelpetjenester, er formålet at familier og barn med blant annet utfordringer med høyt skolefravær og kriminalitet, kan få hjelp før problemene vokser seg større.

- *Nordstrand: Oppfølging av familier som har kontakt med både barnevernstjenesten og NAV.*
- Gjennom forsøket har bydelen opprettet tre «familielos»-stillinger. Hensikten er å tilby en mer integrert og familieorientert støtte til familier med sammensatte behov, som i utgangspunktet har tiltak både i barnevernet og NAV.

- *Frogner: Tettere oppfølging av enkeltungdom.*

Gjennom forsøket er to miljøterapeuter tilsatt ved barnevernstjenesten for intensivt å følge opp unge i risiko og styrke laget til familien og ungdommen. Hovedtyngden av arbeidet til miljøterapeutene skjer ute i feltet med intensjon om å være sammen med ungdommen på arenaer der de naturlig oppholder seg.

Hensikten med de fire forsøkene, er å oppnå kunnskap om hvorvidt arbeidsformene bidrar til et mer nyttig, samarbeidsorientert og åpent barnevern for barn, familier og øvrige tjenester.

Menon Economics og NTNU Samfunnsforskning AS gjennomfører følgeforskning av utprøvingen for å evaluere arbeidsformene, vurdere skalerbarhet og komme med anbefalinger til kommunen.

Foreløpige erfaringer fra prosjektene selv viser blant annet at relasjonsbygging med barn, unge og familier og samarbeid med øvrig tjenesteapparat fremmes når barnevernet er tilgjengelig på skoler, på familiers naturlige arenaer og utover ordinær arbeidstid. En sluttrapport vil foreligge i 2026. Byrådet vil følge opp denne.

2.5 Innsatsområde 5 - Bedre strukturer for ansatte, styrket lederutvikling og intern kontroll

Byrådssaken omtalte fire tiltak:

- Utredning av felles veiledningsprogram for alle ansatte i tråd med nytt lovkrav om veiledning.
- Kompetansekartlegging i barnevernstjenesten.
- Utredning og etablering av felles lederutviklingsnettverk.
- Utredning og implementering av felles retningslinjer for internkontroll.

Felles veiledningsprogram

Barnevernsloven lovfester kommunens plikt til opplæring og veiledning av ansatte i barnevernet. Kommunen må legge til rette for at ansatte er oppdatert på regelverk, ny forskning og annen viktig kunnskap om hva som er god praksis og sørge for at ansatte får nødvendig støtte i arbeidet.

Det er gjennomført en utredning om dagens veiledningspraksis i barnevernstjenestene, og om det er behov for å innføre et felles veiledningsprogram. Bufdir sin nasjonale veileder om veiledning av ansatte i barnevernstjenestene og nytt lovkrav, er lagt til grunn i utredningen. Alle barnevernstjenestene tilbyr intern veiledning til medarbeiderne, men det er mangler knyttet til planverk, dokumentasjon og rutiner i barnevernstjenestene, i tillegg til at det er variasjoner med hensyn til veiledernes veiledningskompetanse. Det tilbys også prosessveiledning ved eksterne veiledere. Det beskrives at det er utfordrende å finne egnede eksterne veiledere. Byrådet er opptatt av at tjenestestedene skal ivareta den lovfestede plikten til opplæring og veiledning av medarbeiderne i barnevernet. Byrådet ser at det er hensiktsmessig å legge til rette for mer likeverdig praksis knyttet til veiledning og vil følge dette opp.

Kompetansekartlegging

Med ny barnevernslov som trådte i kraft 1. januar 2023 kom det nye kompetansekrav om at medarbeidere i barnevernstjenesten, som skal utføre bestemte kjerneoppgaver, fra 2031 skal ha barnevernsfaglig master eller annen utdanning på tilsvarende nivå. Fra 2022 ble det krav om minimum bachelorgrad ved alle nyansettelser i barnevernsinstitusjon. Bufdir har gitt faglige anbefalinger om kompetansekrav i henholdsvis kommunalt barnevern og i barnevernsinstitusjoner.

Det ble gjennomført en kartlegging av formalkompetansen i barnevernstjenesten i Oslo i 2023. De fleste barnevernsledere og om lag 40 % av de øvrige ansatte på tvers av bydelene, oppfylte allerede det fremtidige kompetansekravet. Det var relativt store forskjeller mellom bydelene, med en variasjon fra under 30 % som oppfylte det fremtidige kompetansekravet til nærmere 70 %. Alle bydelene hadde en plan for hvordan det nye kompetansekravet skal innfris, men det var variasjon i hvor konkrete planene var og hvor langt bydelene hadde kommet i arbeidet.

Barne- og familieetaten har utarbeidet en kompetansestrategi for eget virkeområde; HR-strategi 2023-2028, hvor delstrategi kompetanse inngår. Delstrategien omtaler blant annet nye kompetansekrav i barnevernet, samt etatens plan for hvordan den vil oppfylle disse for kommunens institusjoner. Strategien skal blant annet bidra til at etaten kan rekruttere, videreutvikle og beholde kompetente og motiverte medarbeidere.

BFD sendte den 8. april 2024 ut en høring med forslag om endringer i barnevernsloven. BFD foreslo blant annet at kravet til masterkompetanse skulle oppheves i sin helhet. Departementet ønsket å åpne for at personer kan oppfylle kompetansekravene på flere måter slik at praktisk erfaring og kompetanse anerkjennes. I Oslo kommunes høringsuttalelse fremgår det at kommunen er uenig i å oppheve masterkravet, men er enig i departementets forslag om at kompetansekravet kan oppfylles på alternative måter. Byrådet følger med på endelig lovforslag fra regjeringen.

Felles lederutviklingsnettverk

Ledelse er en kjernedimensjon for å lykkes med komplekse oppgaver i barnevernet. Barnevernsloven og oppvekstreformen krever blant annet at ledelsen evner å håndtere

tverrsektorielle grenseflater og å manøvrere i nye strukturer. Erfaringsdeling og støtte er av betydning for utøvelsen av ledelse.

En kartlegging viser at majoriteten av barnevernslederne deltar i ulike fora for barnevernstjenestene, både interne og eksterne. I tillegg deltar de i lederutvikling internt i bydelene. Barnevernslederne erfarer dette som tilstrekkelig og det er foreslått at det ikke opprettes et nytt lederutviklingsnettverk. Nytilsatte ledere har uttrykt behov for mer støtte. Det er foreslått en fadderordning for nye barnevernsledere.

Det finnes ulike fagnettverk på tvers av barnevernstjenestene, for eksempel et controllernettverk som blant annet har dialog om felles praksis i utøvelsen av internkontroll. Det er et potensiale i å benytte erfaringer og kunnskap fra fagnettverkene. En systematisk bruk av fagnettverkene, vil kunne være til nytte for utøvelse av barnevernsledelse- og vil kunne bidra til mer likeverdig praksis. Byrådet er opptatt av at nytilsatte barnevernsledere skal få nødvendig støtte og av hvordan barnevernet kan dra bedre og mer systematisk nytte av fagnettverkene i barnevernet.

Felles retningslinjer for internkontroll

I henhold til barnevernsloven skal kommunene ha internkontroll etter reglene i kommuneloven for å sikre overholdelse av lovkravene som stilles til barnevernstjenestens virksomhet. Internkontroll er en viktig faktor i utvikling av den faglige kvaliteten i barnevernet.

Oslo kommune benytter internkontrollsystemet EQS – Extend quality system. Bufdir og Kommunal- og distriktsdepartementet har veiledere for internkontroll. Disse er sett til i arbeidet med internkontroll i barnevernet i Oslo.

Det er kartlagt hva som finnes av lokale rutiner, metoder og verktøy for internkontroll i barnevernstjenestene og om -og eventuelt hvordan tjenestene innhenter erfaringer blant annet fra samarbeid med andre tjenester, erfaringer fra barn, unge og deres familier. Hovedfunnene var at barnevernstjenestene i stor grad hadde et velfungerende system for internkontroll.

Det ble identifisert at det var noe ulik praksis på bruk av EQS, og BFK (barnevernsfaglig kvalitetssystem) i tillegg til at det var behov for metodikk for systematisk arbeid med medvirkning. På denne bakgrunn, er det blant annet utarbeidet en veileder for registrering av faglige avvik og felles rutiner som implementeres i tjenestene. Det er viktig med videre oppmerksomhet på medvirkning og internkontroll.

Det er et behov for at kommunen systematiserer og øker metodekvaliteten på arbeidet med brukerundersøkelser i barnevernstjenestene. Byrådet vurderer at systematiske brukerundersøkelser i barnevernet vil kunne gi kommunen nyttig innsikt i fag- og utviklingsarbeidet i barnevernet.

2.6 Bystyrets tilleggsvedtak

Under behandlingen av byrådssak 316/22 av 19. oktober 2022 vedtok bystyret ytterligere fem vedtak utover innstillingen fra daværende byråd:

- «Bystyret ber byrådet utrede muligheten for forsøk med behandlingshjem for hele familien.
- Bystyret ber byrådet vurdere behovet for kulturtolker når det er behov for å bedre forståelsen og kunnskapen mellom familier og barnevern.

- Bystyret ber byrådet sikre spisskompetanse på sped- og småbarn hos de relevante delene av barnevernet i møte med sped- og småbarn som omfattes av tiltak.
- Bystyret ber byrådet etablere avtaler med familievernnet for å sikre at foreldre som er fratatt omsorgen får tilbud om bistand og hjelp til å bli mer kompetente foreldre.
- Bystyret ber byrådet gå i dialog med bydelene og Bufdir om å etablere avtale med familievernnet. Dette for å sikre at foreldre som er fratatt omsorgen skal gis systematisk og god oppfølging.
- Bystyret ber byrådet om å melde Oslo ut av Forandringsfabrikkens «Mitt Liv Storby.»

Behandlingshjem for hele familien

Dette tiltaket inngår i en helhetlig kartlegging av hvilke hjelpetiltak det er behov for i barnevernet, jf. Innsatsområde 2 – *Styrking av organisering og finansiering av det kommunale tiltakstilbudet.*

Et behandlingshjem for hele familien, kan forstås som et behandlingsfosterhjem. Tiltaket innebærer at ungdom i en kortere periode bor i et behandlingsfosterhjem med mål om at ungdommen skal kunne flytte hjem igjen til familien. Både ungdommen og foreldrene går i denne perioden til behandling hos et såkalt TFCO-team (Treatment Foster Care Oregon), behandlingsfosterhjemmet er en viktig del av teamet. TFCO er en intensiv behandlingsmodell for familier med ungdom i alderen 12 til 18 år som har omfattende atferdsuttrykk. TFCO er utviklet som et alternativ til institusjonsplassering. Byrådet vil vurdere nærmere aktuelle tiltak til barn som begår kriminelle handlinger og som utøver vold.

I utredningen av hvilke hjelpetiltak det er behov for i barnevernstjenesten, fremgikk det at det er behov for enkelte spesialiserte hjelpetiltak. Dette er eksempelvis tiltak som krever oppfølging fra tverrfaglige team, som er intensive i sin form, har høy kostnad og som krever spesialisert metodikk og/eller er lisensbaserte. Byrådet vil vurdere utvidelse av hjelpetiltaksporteføljen, inkludert eventuell etablering av spesialiserte hjelpetiltak.

Kulturtolk

Manglende tillit til barnevernet kan stå i veien for å gi god hjelp, og dermed svekke evnen til å tilby likeverdige tjenester. Kulturtolker, på noen arenaer også omtalt som linkarbeidere/ brobyggere mv., blir noen ganger benyttet for å skape tillit mellom familier og offentlige instanser.

Barnevernets bruk av- og erfaring med kulturtolker er kartlagt med målsetting om å få kunnskap om bruk av kulturtolker er nyttig for å sikre mangfoldsperspektiver i barnevernets praksis og hvorvidt det kan bidra til at barn, unge og familier sin rettssikkerhet og rett til likeverdige tjenester blir ivaretatt.

Funnene fra kartleggingen, viste at det er behov for en begrepsavklaring knyttet til kulturtolk/ linkarbeider/ brobygger mv. for å kunne differensiere mellom roller, mandat og kvalifikasjoner. Det ble foreslått at begrepet brobygger benyttes.

En tredel av barnevernstjenestene har benyttet brobygger. Flere vurderte at de har behov for brobyggere. Barnevernstjenestene som har benyttet brobygger, oppga at det har god nytteverdi, at det bidrar til bedre og mer treffsikker hjelp og kan bidra til å skape trygghet og tillit til barnevernet. Brobygger har bidratt til systemforståelse, mer åpen kommunikasjon og brobygging mellom barnevernet og familier med annen etnisk bakgrunn enn norsk. Noen oppga

at de har hatt negative erfaringer, for eksempel at brobygger selv hadde negative holdninger og utviste skepsis til barnevernet.

Det eksisterer både ideelle og kommersielle tjenestetilbydere. Det finnes ikke en standardisert opplæring og sertifisering av brobyggere, hvilket medfører at det er ulik kvalitet, praksis og varianter av brobyggere. En sertifisering vil kunne bidra til å gi et felles grunnlag til å vurdere personlig egnethet og å sikre mandat, habilitet, nøytralitet og vil kunne forebygge ulikhet og bidra til likeverdige tjenester.

Bufdir leverte høsten 2024 en rapport til BFD om rollen som brobygger. Oslo kommune har bidratt med innsikt til denne rapporten. Byrådet vurderer at det er viktig med en klargjøring av rollen som brobygger. Det vurderes at standardisert kvalifisering og sertifisering er et nasjonalt ansvar. I Prop. 83 L (2024-2025) endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet) foreslås det ikke en sertifisering, men at det utarbeides veiledning om hvordan brobyggere kan brukes. Byrådet følger med på dette.

I samråd med Bufdir og IMDi, er det utarbeidet retningslinjer for bestilling og innleie av brobygger i barnevernet i Oslo kommune. BFE integrerer kunnskap om brobyggerrollen i sine relevante kurs og opplæring som tilbys barnevernet.

Spisskompetanse på sped- og småbarn

Tidlig innsats og riktig hjelp til sped- og småbarn er viktig for å forebygge senere uhelse og skjevutvikling.

BFE opprettet i 2020 Aline Konsultasjonsteam for sped- og småbarn 0-3 år. Målgruppen for teamet er fagpersoner i offentlig og private virksomheter som arbeider med de minste barna. Teamet tilbyr veiledning som skal bidra til å hjelpe fagpersoner til å ta stilling til hvordan de skal håndtere saker de arbeider med.

Bydelenes bruk av Aline Konsultasjonsteam er undersøkt med henblikk på å kunne tilpasse veilednings- og kompetansetilbudet til barnevernet. Det ble funnet at det var behov for å evaluere tilbudet. Dette følges opp internt av BFE.

Mange av barnevernstjenestene beskriver at de har flere interne ressurspersoner og eksterne samarbeidspartnere som de kan drøfte saker med, motta veiledning fra eller benytte på andre måter for å belyse sakene best mulig. Samtidig fremkom det at flere etterspør mer kompetanse, særlig knyttet til utredning og vurdering. Styrket kompetanse på dette området er viktig både med tanke på å være trygg i saksbehandlerrollen og for å kunne gjøre gode beslutninger.

Det er utviklet et kurstilbud som vil kunne bidra til økt kompetanse på sped- og småbarnstematikk knyttet til utredning og vurdering av omsorgssituasjon. Kursinnholdet baserer seg på *Kunnskapsbasert retningslinje for utredning av omsorgssituasjon* for barn mellom 0-6 år. Kurset skal bidra til at deltakerne får økt evne til å vurdere hvilke saker barnevernstjenesten kan løse selv, og i hvilke saker den bør søke veiledning.

Det gjennomføres i 2025 en opplæring i Kunnskapsmodellen og BFK (barnevernsfaglig kvalitetssystem) knyttet til barneverntjenestens saksbehandlingssystem. Kurset om styrking av spisskompetanse for sped- og småbarn i barnevernstjenesten vil bli et tilbud når prioritert kompetanseheving er gjennomført.

Det er videre avklart om det foreligger et formalisert samarbeid mellom Barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) og de enkelte barnevernstjenestene med utgangspunkt i at et slikt samarbeid vil kunne være en ressurs i barnevernets vurderinger knyttet til blant annet sped- og småbarn. Flertallet av barnevernstjenestene har et etablert samarbeid med BUP. Øvrige blir gjort kjent med samarbeidsstrukturen og arbeidet blir fulgt opp gjennom arbeidet med de lokale handlingsplanene på oppvekstområdet.

Avtaler med familievern

Formålet med bystyrets to tilleggsvedtak om familievern, var å sikre at foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn skal få tilbud om bistand og hjelp til å bli mer kompetente foreldre og at det etableres samarbeid mellom barnevernstjenesten og familievernet.

I henhold til barnevernsloven § 8-3, skal barnevernstjenesten følge opp foreldrene etter at vedtak om omsorgsovertakelse er iverksatt. Barnevernstjenesten skal følge med på foreldrenes situasjon og utvikling, og skal kort tid etter omsorgsovertakelse kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser. Så snart som mulig etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, skal barnevernstjenesten utarbeide en plan for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene. Planen skal blant annet beskrive barnets behov og ev. oppfølging som kan bidra til at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet.

Bufdir har ansvar for familievernet. I Oslo er det fire familievernkontor. Det er utarbeidet en samarbeidsavtale – «Samarbeidsavtale om oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse - mellom familievernkontorene og barnevernstjenestene i Oslo». Samarbeidsavtalen beskriver blant annet partenes mandat, ansvar og samarbeid på systemnivå og i enkeltsaker. Avtalen implementeres og evalueres jevnlig.

Forandringsfabrikkens «Mitt Liv Storby»

Forandringsfabrikken ble den 26. oktober 2022 orientert om at Oslo kommune ikke lenger er deltaker i «Mitt Liv Storby».

3. TEMAPLAN FOR KVALITETSUTVIKLING I OSLOS BARNEVERN

Temaplanen bygger på byrådets mål for barnevernet, overordnede strategier og identifiserte utfordringer. Den har som formål å peke ut en tydelig retning og prioriteringer for barnevernsområdet i Oslo og vil ha en varighet på 10 år.

Temaplanen har følgende forslag til fire innsatsområder med mål:

1. Innbyggerorienterte tjenester – samarbeid og medvirkning
Mål: Oslo kommune har et barnevern som er en ressurs og støttespiller og sørger for samarbeid med barn og familier slik at retten til medvirkning ivaretas.
2. Tidlig, helhetlig og koordinert innsats
Mål: Oslo kommune gir barn og familier helhetlige og koordinerte tiltak så tidlig som mulig.
3. Likeverdige tjenester/tilbud på tvers av bydeler
Mål: Oslo kommune har likeverdige tjenester i barnevernet.
4. Kompetanseutvikling
Mål: Barn og familier møter medarbeidere i barnevernet med riktig kompetanse.

Som det fremgår av vedlagte temaplan, er det er flere tiltak under hvert innsatsområde.

4. SAMMENHENG MED ANDRE PLANER OG STRATEGIER

Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern er forankret i Strategi for gode oppvekstvilkår i Oslo (byrådssak 154 og bystyrevedtak 481/23 av 20. desember 2023), og Folkehelsestrategi for Oslo 2023 – 2030.

Temaplanen må ses i sammenheng vedtatte strategier og handlingsplaner, som for eksempel:

- Strategi for utvikling av Oslo som en traumeinformert by 2022 - 2030
- Byrådets strategiske plan for rusfeltet i Oslo
- En psykt bra by – strategi for psykisk helse i Oslo
- Handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, Stolt og fri 2024 – 2028
- Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger, Ord betyr noe 2022-2025

Det arbeides for tiden med flere byrådssaker og handlingsplaner som vil få betydning for operasjonalisering av temaplanen og som det må ses hen til i arbeidet med tiltakene i planen. Dette er eksempelvis:

- Handlingsplan mot fattigdom i barnefamilier
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner, overgrep og negativ sosial kontroll

5. KORT OM ARBEIDET MED SAKEN

I utredningene og kartleggingene som Barne- og familieetaten (BFE) har gjennomført i arbeidet med Kvalitetsreform for Oslos barnevern, har det vært bred medvirkning fra barnevernstjenestene og BFE sitt ungdomsråd. Det har i tillegg vært dialog med blant annet Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og organisasjoner som arbeider på mangfoldsområdet. Byråden har også gjennomført et innspillmøte med ledelsen i barnevernet. Det er videre sett til nasjonale utredninger på barnevernsområdet.

6. OMTALE FRA RELEVANTE UTVALG OG EKSTERN HØRINGSRUNDE

Utkast til temaplan ble sendt på høring til bydelene, etater, sentrale råd, utvalgte ombud, fagorganisasjoner, og interesseorganisasjoner den 28. mars 2025 med høringsfrist 12. mai 2025. Byrådsavdeling for sosiale tjenester mottok 23 høringsinnspill som har bidratt til å opplyse saken.

I invitasjonen til å avgi høringssvar ble det bedt om tilbakemelding på:

- Er de identifiserte utviklingsbehovene gjenkjennelige?
- Vil de foreslåtte målene og tiltakene kunne bidra til å styrke kvalitetsutviklingen i barnevernet?

Det er bred enighet blant høringsinstansene om viktigheten av kommunens arbeid med kvalitetsutvikling i barnevernet – og at denne ses i sammenheng med kommunens arbeid med oppvekststrategi og ungt utenforskap.

Alle har svart at de gjenkjenner de identifiserte utviklingsbehovene, enkelte mente at rammevilkår og turnover i barnevernstjenesten burde inngå i utfordringsområdet. Byrådet anerkjenner at rammevilkår har betydning for kvalitetsutvikling, men har opprettholdt at denne temaplanen ikke tar for seg rammevilkår. Rammevilkår for alle virksomheter besluttet i

kommunens budsjett. Oslo kommunes virksomheter har ansvar for å ivareta tjenester og medarbeidere med hensyn til blant annet arbeidsmiljø og kompetanse. Byrådet vurderer at temaplanen med blant annet tiltakene kompetanseheving, internkontroll, fadderordning for nytilsatte ledere og veiledning, bidrar til kvalitetsutvikling og støtter opp under rammevilkårene for ansatte.

De ni bydelene som ga høringsinnspill, tilbakemeldte at de foreslåtte målene og tiltakene i den opprinnelige temaplanen, vil kunne bidra til å styrke kvalitetsutviklingen i barnevernet. Dette ble også støttet av øvrige høringsinstanser. Noen av disse var imidlertid opptatt av at det er behov for bedre rammevilkår for barnevernstjenesten som en forutsetning for å kunne lykkes med å nå målene.

Flere spilte inn at det var behov for å konkretisere noen av tiltakene for å gjøre de enklere å følge opp, mer forpliktende og for å kunne vurdere måloppnåelse. Enkelte ga forslag til nye tiltak. Noen har kommet med tilbakemelding som bærer mer preg av forslag til hvordan tiltak kan gjennomføres. Dette tas med i det videre arbeidet i oppfølgingen av tiltakene. Det er foretatt endringer på tiltak i temaplanen der det har vært relevant. Eksempelvis er tiltaket som omhandler familieråd tydeliggjort slik at formålet med bruk av familieråd kommer tydeligere frem. Byrådet vurderer for øvrig at det er hensiktsmessig at noen tiltak er formulert slik at de kan romme innhold og oppfølging som vurderes som aktuelt over en 10-års periode.

Et bydelsutvalg anbefalte at henvisning til rapporten fra Deloitte og Oslo Economics om å «inngå mer langsiktig og tettere samarbeid med private tilbydere» skulle strykes. Det ble fremhevet at kapasiteten i institusjonsbarnevernet bør bygges opp i offentlig regi. Dette byrådet vil at alle gode krefter, blant annet private, ideelle, og offentlige aktører skal tas i bruk for å løse kommunens oppgaver. Henvisningen til rapporten opprettholdes.

To av de tre etatene kommenterte behovet for å utvikle indikatorer for barnevernet som grunnlag for forståelse av tilstanden eller utvikling på barnevernsområdet. Det er innlemmet et økt fokus og tiltak om internkontroll, som for eksempel tiltak om å videreutvikle arbeidet med vurdering og risiko i sakene og å videreutvikle en overordnet tilstandsrapport på barnevernsområdet i kommunen. Kommunen arbeider for tiden med å utvikle felles indikatorer for Ungt utenforskap. Oslo kommune deltar for øvrig også i ASSS-nettverket (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner). Det er et pågående arbeid i ASSS om å utvikle indikatorer på oppvekstområdet.

BFE trekker frem at Oslo har dokumenterte større sosiale ulikheter og samtidig har et lavere antall tiltak i barnevernet enn ellers i landet. De påpeker at det at flere barn vokser opp i lavinntekt, skulle tilsi økt behov for barnevernstiltak. Etaten mener dette bør utredes nærmere. Byrådet har flere innsatser på oppvekstfeltet, blant annet Strategi for gode oppvekstvilkår i Oslo og områdesatsningene i Oslo som blant annet har som formål å forbedre oppvekstvilkår og motvirke utenforskap. Byrådet skal legge frem en handlingsplan mot fattigdom i barnefamilier i Oslo. Dette er innsatser som vil ha betydning for barns oppvekst og vil kunne påvirke behov for barnevernstiltak. Som det fremgår i beskrivelsen under 1.1 vedrørende barn med tiltak, er dette noe byrådet er opptatt av og følger med på.

Helseetaten ønsket at omtale av helsetjenesten skulle tydeliggjøres i temaplanen og kommenterte at det er viktig å etablere rutiner for samhandling mellom helse og barnevern, inkl. felles kompetanseutvikling, samarbeidsmøter og tydeliggjør av ansvarsområder. Helsebegrepet er tatt inn i aktuelt tiltak. Helsetjenesten er også omfattet av en av tiltakene

som omhandler implementering av nasjonalt forløp for barnevern og byomfattende rutine for dette arbeidet. Når det gjelder rutiner for samhandling, ivaretas dette gjennom arbeidet med kommunens oppvekststrategi og tiltaket som handler om å utvikle Oslostandard for samarbeid og samordning av tjenester til det beste for barn, unge og deres familier.

BFE viser til det de oppfatter som hovedutfordringer knyttet til dagens organisering på barnevernsområdet, sin egen rolle som fagetat og videre til utfordringer med dagens finansieringsordning av BFE. Byrådet vil vise til at de mer strukturelle, organisatoriske og finansieringsmessige forholdene som etaten tar opp i sin høringsuttalelse ligger utenfor det som har vært rammen for selve temaplanen, men vil måtte drøftes og vurderes i forbindelse med byrådets arbeid med en bydelsreform hvor oppgavefordeling mellom Oslo kommune sentralt og bydelene er til vurdering. Etaten vurderer videre at det er behov for at det utarbeides en mer omfattende årlig tilstandsrapport til bystyret på barnevernsområdet. Fra lovkravet om tilstandsrapport fra barnevernstjenesten kom i 2021, er det lagt frem en overordnet tilstandsrapport til bystyret. Byrådet slutter seg til og vil følge opp forslaget om en mer omfattende tilstandsrapport ved å legge frem en tilstandsrapport i forbindelse med årsrapporteringen.

Etaten påpeker videre behovet for å styrke og standardisere fosterhjemsarbeidet, noe byrådet er enig i. Dette vil bli fulgt opp i arbeidet med å følge opp fosterhjemsmeldingen «Ein trygg heim å bu i» av 2023-24. BFE peker i sin høringsuttalelse også på en rekke øvrige forhold som viktigheten av mangfoldskompetanse og fagkompetanse som byrådet er helt enig i og som er ivaretatt i temaplanen. For øvrig har byrådet innarbeidet tiltak om videreutvikling av strukturer og verktøy for byomfattende internkontroll som følge av høringsinnspillet.

Oslo kommune som øvrige av landets kommuner, har utfordringer med å fremskaffe forsvarlige akutt- og atferdstiltak i henhold til barnevernsloven til barn som trenger det. BFE har påpekt dette i sitt høringssvar som et særlig risikoområde, noe byrådet er enig i.

Byrådet vil nevne at Bufdir i slutten av mai 2025 lanserte resultatene av «Barnevernsbarometeret 2024». Dette er faste undersøkelser om tilstanden i de kommunale barnevernstjenestene og institusjonsbarnevernet i Norge. Ansatte i Oslo kommune var mer tilfredse med hjelp til akutt plassering enn barnevernsledere i resten av landet var med Bufetat, selv om bildet i Oslo også var blandet. Tilliten til andrelinjebarnevernet var størst blant de ansatte i Oslo enn ellers. Imidlertid, mente bare 13 prosent at Bufetat/BFE leverer tjenester med god kvalitet til rett tid. I Oslo kommune var det ingen av de barnevernslederne som svarte, som mente at BFE sin ivaretagelse av bistandsplikten har betydning for hvor lenge de venter med omsorgsovertakelser eller frivillige plasseringer.

Statsforvalter gjennomførte i perioden 1. februar 2023 – august 2024, et tilsyn i form av egenkontroll av Oslo kommunes praksis knyttet til fremskaffelse av slike tiltak. I vedtak av april 2025, konkluderte Statsforvalter med lovbrudd grunnet mangelfull fremskaffelse av forsvarlige akutt – og atferdstiltak i til sammen 53 tilfeller i denne perioden. Bruddene innebærer at det ikke er fremskaffet et forsvarlig plasseringstiltak til rett tid. Statsforvalter har uttrykt at det kreves tett og helhetlig oppfølging, rapportering og evaluering i samtlige av kommunens instanser på barnevernsområdet for å hindre svikt av tiltak til en sårbar gruppe. Oslo kommune har utarbeidet en plan med konkrete tiltak for å utbedre situasjonen som er oversendt Statsforvalter medio mai 2025. Planen beskriver tiltak som kommunen skal iverksette for å unngå fremtidige brudd på bistandsplikten og for å sørge for en samlet oversikt over behov for institusjonstiltak. Blant annet skal det oppdateres årlig prognose for

behov, utarbeides kapasitetsplan, utvikles byomfattende rutiner for avvik og rapportering og mulighetene for å styrke kapasiteten i institusjonstilbudet for å møte svingende etterspørsel skal utredes.

Kommunens utvalg og råd var positive til fokuset på mangfoldskompetanse i temaplanen. De ønsket at deres målgrupper skulle synliggjøres tydeligere i temaplanen, blant annet ved at det ble referert til aktuelle planer og konvensjoner. Viktigheten av kompetanse på mangfoldsområdet, særlig med tanke på risiko for å bli utsatt for dobbeltdiskriminering ble understreket. Utvalgene/rådene var videre opptatt av å fremheve at det er tilgjengelige ressurser i mangfoldsmiljøene. Innspill fra Utvalget for flerkulturelle minoriteter og Rådet for personer med funksjonsnedsettelse om også å vise til samiske barns særskilte rettigheter og Konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, er tatt inn i temaplanen.

Interesseorganisasjonene påpekte som positivt at medvirkning og samarbeid med barn og unge er fremtredende i temaplanen. Ungdomsrådet i BFE var opptatt av tre hovedområder- at det er nok ressurser, at det er samarbeid mellom velferdstjenestene og at det er behov for flere fosterhjem.

Fagorganisasjonene var opptatt av rammebetingelser som forutsetning for utvikling av kvalitet og at tiltakene kan bli tilstrekkelig virksomme. To av organisasjonene uttrykte motstand mot private leverandører av tiltak.

Byrådet vurderer at temaplanen med tiltakene som skissert – med bl.a. kompetanseheving, internkontroll, utvikling på fosterhjem- og hjelpetiltaksområdet vurderes å være et viktig bidrag til fagutvikling i Oslos barnevern.

7. BYRÅDET BEMERKER

Barn og unge skal ha en god oppvekst og barndom. En god barndom og oppvekst legger fundamentet for et godt voksenliv. Motsatt vil en vanskelig oppvekst kunne sette negative spor som varer livet ut.

Byrådet vil at barnevernet i Oslo skal kjennetegnes av høy kvalitet slik at barn, unge og familier får god og nyttig hjelp. Barn, unge og familier skal samarbeides med og medvirke. Barnevernet skal møte den enkelte familie med et breddesyn og kompetanse som er tilpasset Oslos mangfoldige befolkning.

En av byrådets viktigste satsinger er å forebygge utenforskap og kriminalitet. Oslo kommunes oppvekststrategi har som målsetting å sikre at kommunens virksomheter arbeider forebyggende, tverrfaglig og sektorovergripende for å sikre barn og unge en god og trygg oppvekst. Barnevernet har et særlig ansvar for å beskytte utsatte barn, unge og familier.

På barnevernsområdet er det noen særegne utfordringer med blant annet mangel tilstrekkelig tilgang på kunnskapsbaserte hjelpetiltak, et tilstrekkelig antall og tilpassede institusjonsplasser og å rekruttere og beholde nok fosterhjem.

Byrådet vil at Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern skal være et verktøy for å prioritere innsatsen på barnevernsområdet i Oslo og ivareta ny kunnskap, nye lover og økte kvalitetskrav de kommende 10 år. Temaplanen er et bidrag i arbeidet med kommunens identifiserte samfunnsflokke.

8. OPPFØLGING AV TEMAPLANEN

Byrådsavdeling for sosiale tjenester vil ha hovedansvar for oppfølging av temaplanen og vil initiere samarbeid med relevante byrådsavdelinger og sektorer etter behov. Byrådsavdelingen vil blant annet følge opp planen i møter med barnevernstjenestene, i Oppvekstforum bestående av ledere for oppvekstområdene og i styringsdialogen med Barne- og familieetaten.

Temaplanen vil bli fulgt opp gjennom føringer i bystyrets årlige budsjettvedtak og tildelingsbrev.

Barnevernsfeltet er dynamisk og det kan skje uforutsette endringer i perioden som det må tas hensyn til. Ved behov for å ivareta ev. endringer, vil det kunne bli utarbeidet handlingsplaner på de aktuelle områdene som forankres i temaplanen. Bydelsreformen og effektiviseringsprogrammet vil kunne ha betydning for innretningen av arbeidet med temaplanen.

9. LOVER OG REGELVERK, TIDLIGERE VEDTAK

Lov om barnevern, iverksatt 1. januar 2023

Lov om velferdstjenester – endringer i 14 lover, iverksatt 1. august 2022

Lov om behandlingsmåte i forvaltningssaker av 1967

FNs barnekonvensjon, ratifisert 8. januar 1991

Den europeiske menneskerettskonvensjon, ratifisert 3. september 1953

Konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne

Haagkonvensjonen 1996, ratifisert 1. juli 2016

Fosterhjemstrategien «Ein trygg heim å bu i», vedtatt 14. januar 2025

Bystyrevedtak av 19. oktober 2022 (sak 316/22 - byrådssak 71/22 av 31. mars 22)

Kvalitetsreform for Oslos barnevern

Bystyrevedtak av 20. desember 2023 (sak 481/23 – byrådssak 154/23 av 29. juni 23)

Strategi for å fremme gode oppvekstvilkår i Oslo kommune

Bystyrevedtak av 27. september 2023 (sak 343/23 – byrådssak 157/23 av 29. juni 23)

Folkehelsestrategi for Oslo 2023-2030

10. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Temaplanen skal gjelde for en tidsperiode på 10 år og oppfølging av tiltak i planen vil ha økonomiske og administrative konsekvenser som vil bli vurdert innfaset i forbindelse med de ordinære budsjettprosessene og innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Bystyret tar oppsummering av oppfølging av byrådssak 71/22 til orientering.
2. Bystyret tar Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern til orientering, slik den fremgår av vedlegget.

Byrådet, den 26. juni 2025

Eirik Lae Solberg

Julianne Ferskaug

Vedlegg:

1. Temaplan for kvalitetsutvikling i Oslos barnevern 2025-2034
2. Høringssvar Bydel Bjerke
3. Høringssvar Bydel Frogner
4. Høringssvar Bydel Nordre Aker
5. Høringssvar Bydel Nordstrand
6. Høringssvar Bydel Sagene
7. Høringssvar Bydel St.Hanshaugen
8. Høringssvar Bydel Stovner
9. Høringssvar Bydel Ullern
10. Høringssvar Bydel Vestre Aker
11. Høringssvar Barne- og familieetaten
12. Høringssvar UDE
13. Høringssvar Helseetaten
14. Høringssvar SUR
15. Høringssvar Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
16. Høringssvar Utvalget for flerkulturelle minoriteter
17. Høringssvar Utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold
18. Høringssvar LFB
19. Høringssvar Voksne for barn
20. Høringssvar Pasient- og brukerombudet Oslo
21. Høringssvar Forandringsfabrikken
22. Høringssvar fra FO Oslo
23. Høringssvar Utdanningsforbundet Oslo
24. Høringssvar Fagforbundet Oslo